

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2026-354-66>

УДК 658.1:005.591

JEL classification: L26, O33, M15, H12, D83

ОСТАПЧУК Ольга

Хмельницький національний університет

<https://orcid.org/0000-0002-4893-0659>

e-mail: ostapchuko@khmnu.edu.ua

КРАВЧИК Юрій

Хмельницький національний університет

<https://orcid.org/0000-0002-2780-5605>

e-mail: yurii_kravchuk@khmnu.edu.ua

ЗАКРИЖЕВСЬКА Ірина

Хмельницький національний університет

<https://orcid.org/0000-0003-0918-9949>

e-mail: zakryzhevskai@khmnu.edu.ua

КАТКОВА Тетяна

Хмельницький національний університет

<https://orcid.org/0000-0001-5209-3139>

e-mail: t_katkova@khmnu.edu.ua

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЗАСОБАМИ ЦИФРОВІЗАЦІЇ БІЗНЕС-ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ

У статті досліджено інструментарій державної політики розвитку підприємництва засобами цифровізації бізнес-процесів та хмарних технологій в умовах повномасштабної війни й обґрунтовано його роль у забезпеченні економічної стійкості України. Визначено, що цифрова трансформація підприємницького сектору та впровадження хмарних сервісів слугують стратегічними механізмами адаптації бізнесу до умов воєнної нестабільності, релокації виробництв, руйнування інфраструктури та зростання безпекових ризиків. Проаналізовано ключові напрями державного впливу, зокрема розвиток цифрових державних сервісів на базі платформи Дія, фінансову підтримку цифрової модернізації підприємств, розвиток цифрової та хмарної інфраструктури, використання супутникових технологій Starlink, посилення кібербезпеки, підтримку цифрового експорту та e-commerce, а також реалізацію освітніх і перекваліфікаційних програм. Особливу увагу приділено значенню хмарних технологій у забезпеченні безперервності бізнес-процесів, дистанційного доступу до корпоративних ресурсів, захисту та резервного збереження даних, масштабуванню цифрових сервісів і підвищенню гнучкості управлінських рішень. Обґрунтовано, що комплексне застосування цифрових і хмарних рішень дозволяє мінімізувати транзакційні витрати, підвищити конкурентоспроможність малого та середнього бізнесу, забезпечити стійкість господарської діяльності та інтеграцію українських підприємств у глобальний цифровий простір. Зроблено висновок про необхідність системної та взаємопов'язаної реалізації заходів державної політики цифровізації й розвитку хмарної інфраструктури як ключового чинника відновлення економіки та формування стійкої моделі розвитку підприємництва в умовах повномасштабної війни.

Ключові слова: підприємництво, підприємницький сектор, хмарні технології, бізнес, розвиток, державна політика, цифрова трансформація, бізнес-процеси, війна, ризики, виклики, загрози.

OSTAPCHUK Olha, KRAVCHYK Yurii, ZAKRYZHEVSKA Iryna, KATKOVA Tetiana

Khmelnytskyi National University

STATE POLICY INSTRUMENTATION FOR ENTREPRENEURSHIP DEVELOPMENT AND CLOUD TECHNOLOGIES THROUGH THE DIGITALIZATION OF BUSINESS PROCESSES UNDER CONDITIONS OF FULL-SCALE WAR

The article examines the instruments of state policy aimed at fostering entrepreneurship development through the digitalization of business processes and cloud technologies under conditions of full-scale war and substantiates their role in ensuring Ukraine's economic resilience. It is determined that the digital transformation of the entrepreneurial sector and the implementation of cloud services serve as strategic mechanisms for business adaptation to wartime instability, relocation of production facilities, destruction of infrastructure, and growing security risks. The study analyzes the key directions of state influence, including the development of digital public services based on the Diia platform, financial support for the digital modernization of enterprises, the development of digital and cloud infrastructure, the use of Starlink satellite technologies, the strengthening of cybersecurity, support for digital exports and e-commerce, as well as the implementation of educational and retraining programs. Particular attention is paid to the importance of cloud technologies in ensuring business continuity, remote access to corporate resources, data protection and backup storage, scalability of digital services, and increased flexibility of managerial decision-making. It is substantiated that the integrated application of digital and cloud solutions makes it possible to minimize transaction costs, enhance the competitiveness of small and medium-sized enterprises, ensure the sustainability of business operations, and integrate Ukrainian enterprises into the global digital space. The article concludes that the systematic and interconnected implementation of state policy measures in the fields of digitalization and cloud infrastructure development is a key factor in economic recovery and in shaping a sustainable model of entrepreneurship development under conditions of full-scale war.

Keywords: entrepreneurship, entrepreneurial sector, cloud technologies, business, development, public policy, digital transformation, business processes, war, risks, challenges, threats.

Стаття надійшла до редакції / Received 14.03.2026
Прийнята до друку / Accepted 25.05.2026
Опубліковано / Published 28.05.2026

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

© ОСТАПЧУК Ольга, КРАВЧИК Юрій,
ЗАКРИЖЕВСЬКА Ірина, КАТКОВА Тетяна

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Актуальність дослідження інструментарію державної політики розвитку підприємництва засобами цифровізації бізнес-процесів в умовах повномасштабної війни зумовлена безпрецедентними трансформаційними викликами, з якими зіткнулася економіка України. Руйнування виробничих потужностей, логістичної та енергетичної інфраструктури, вимушена релокація підприємств і трудових ресурсів, звуження внутрішнього ринку та зростання безпекових ризиків потребують нових підходів до забезпечення стійкості підприємницького сектору. У таких умовах цифровізація має розглядатися як інструмент підвищення ефективності управління, водночас, як механізм збереження безперервності бізнес-процесів та підтримки економічної активності.

Особливої ваги набуває необхідність формування системного інструментарію державного впливу, спрямованого на стимулювання цифрової трансформації малого та середнього бізнесу. Саме МСП є найбільш вразливими до кризових явищ, проте водночас відіграють ключову роль у забезпеченні зайнятості, наповненні місцевих бюджетів та підтримці соціально-економічної стабільності регіонів. Використання цифрових державних сервісів, автоматизація адміністративних процедур, впровадження електронного документообігу та онлайн-інструментів взаємодії з державою це шлях до мінімізації транзакційні витрати, зниження регуляторного тиску, забезпечення адаптивності підприємств до воєнних умов.

Гострота досліджуваної проблеми також визначається зростанням ролі цифрової інфраструктури та кібербезпеки як складових національної економічної безпеки. За гібридних загроз, активізації кібератак і пошкодження телекомунікаційних мереж державна політика має забезпечити розвиток стійких цифрових екосистем, альтернативних каналів зв'язку, захисту даних, підтримки хмарних рішень. Профільні органи державного управління мають розуміти, що без належного нормативного, фінансового та організаційного забезпечення цифрової трансформації підприємництва неможливо гарантувати стабільність функціонування бізнесу в умовах тривалої воєнної турбулентності.

Крім того, дослідження зазначеної проблематики важливе й у контексті післявоєнного відновлення та інтеграції України до європейського економічного простору. Адже цифровізація бізнес-процесів сприяє підвищенню конкурентоспроможності національних підприємств, розширенню доступу до міжнародних ринків, розвитку електронної комерції та цифрового експорту. Наголосимо, що формування комплексного інструментарію державної політики у сфері цифрової підтримки підприємництва є стратегічною передумовою подолання наслідків війни та забезпечення довгострокового інноваційного розвитку економіки України у посткризовий період.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

У сучасних наукових дослідженнях вітчизняних науковців вагоме місце посідає проблематика функціонування та розвитку малого і середнього підприємництва, роль державної політики у формуванні інституційного середовища, сприятливого для здійснення господарської діяльності. Так, у працях І. Малика та Г. Мохонько [8, С. 29–34], Г. Скорика, В. Барінова і О. Тревого [11, С. 12–21], Т. Ткаченко й І. Коляденко [12, С. 152–158] комплексно проаналізовано структурні диспропорції розвитку МСП, дефіцит фінансових ресурсів, інституційні обмеження та регуляторні бар'єри, що стримують підприємницьку ініціативу. У дослідженні О. Бавика [2] обґрунтовано доцільність активної участі держави у регулюванні підприємницької діяльності шляхом застосування економічних, організаційних та інституційних інструментів підтримки бізнесу, що формує теоретичну основу для розроблення сучасного інструментарію державної політики розвитку підприємництва, зокрема в контексті цифрової трансформації економіки.

Окремий напрям наукових розвідок присвячений аналізу податкових механізмів впливу на розвиток підприємництва. Зокрема, у працях О. Андронік [1, С. 144–154] та І. Грановської [6] досліджено вплив рівня податкового навантаження, стабільності фіскальної політики та специфіки оподаткування малого бізнесу на підприємницьку активність. Науковці доводять, що нестабільність податкового середовища, обмежена прогнозованість регуляторних змін і недостатня гнучкість фіскальних інструментів негативно позначаються на інвестиційних можливостях і адаптивності МСП, особливо в періоди економічних потрясінь. З огляду на це, податкові інструменти державної політики мають бути інтегровані з цифровими механізмами адміністрування, підвищувати прозорість, зменшувати транзакційні витрати та забезпечувати оперативність ухвалення управлінських рішень в умовах повномасштабної війни.

Питання адаптивності підприємств у нестабільному середовищі розглядаються також крізь призму диверсифікації діяльності, розвитку інфраструктури підтримки та забезпечення безперервності бізнес-процесів. У дослідженнях М. Багорки та М. Білоткач [3, С. 17–21] доведено, що диверсифікація виступає ключовим чинником підвищення ефективності функціонування підприємств у кризових умовах. В. Міца [9,

С. 41–44] акцентує увагу на значенні регіональної інфраструктури підтримки МСП, тоді як Т. Портянко та В. Кучеренко [10, С. 152–156] підкреслюють роль стратегічного планування безперервності бізнесу в умовах технологічних та організаційних трансформацій. Узагальнення зазначених підходів дозволяє сформувати методологічне підґрунтя для обґрунтування необхідності впровадження цифрових інструментів управління бізнес-процесами як складової сучасної державної політики розвитку підприємництва в умовах воєнних загроз.

Вкажімо на те, що безпосередньо проблематика економічної мобільності підприємств як умови їх стійкості та безпеки розкрита у працях Т. Васильціва та О. Виговського [4, С. 388–393; 5, С. 152–156], які розглядають її як системну характеристику здатності бізнесу до адаптації в кризових умовах та як чинник стимулювання розвитку підприємництва у контексті євроінтеграційних процесів. Дослідження А. Князевича [7, С. 9–14] акцентує на організаційно-правових аспектах релокації підприємств у період воєнного стану, що відображає практичний вимір реалізації економічної мобільності на рівні управлінських рішень.

ВИДІЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ СТАТТЯ

Водночас аналіз наявних наукових підходів свідчить про їх переважно фрагментарний характер та відсутність комплексного бачення інструментарію державної політики, спрямованого на забезпечення економічної стійкості підприємництва засобами цифровізації бізнес-процесів. Натомість, в контексті повномасштабної війни особливої актуальності набуває необхідність системного дослідження цифрових інструментів державного впливу як стратегічного чинника підвищення адаптивності, конкурентоспроможності та життєздатності малих і середніх підприємств України.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою дослідження є обґрунтування інструментарію державної політики розвитку підприємництва в Україні засобами цифровізації бізнес-процесів в умовах повномасштабної війни.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Для забезпечення сталого розвитку підприємництва в Україні в умовах повномасштабної війни держава має визначити та реалізувати комплекс інструментів державної політики, спрямованих на системну цифровізацію бізнес-процесів. Воєнні ризики та загрози, релокація підприємств, руйнування інфраструктури та нестабільність логістичних ланцюгів зумовлюють необхідність переходу до цифрових моделей управління, комунікації та збуту. Як відомо, цифровізація мінімізує фізичні обмеження, зменшує адміністративні бар'єри, підвищує прозорість регуляторного середовища та забезпечує безперервність підприємницької діяльності. У цьому контексті пріоритетними інструментами державної політики мають стати розвиток цифрових державних сервісів, фінансова підтримка цифрової трансформації бізнесу, розбудова цифрової інфраструктури, посилення кібербезпеки, підтримка цифрового експорту, реалізація масштабних освітніх програм з розвитку цифрових компетентностей (рис. 1).

Цифровізація державних послуг у сучасних умовах воєнного стану постає інструментом адміністративної модернізації і водночас стратегічною передумовою формування якісно нового бізнес-середовища, здатного функціонувати в умовах високої невизначеності, безпекових ризиків та територіальної фрагментації економічного простору. Розвиток електронного урядування в Україні системно реалізується через платформу Дія, яка стала ключовим цифровим середовищем взаємодії між суб'єктами господарювання та державними інституціями, забезпечує дистанційний доступ до адміністративних процедур, реєстрів і сервісів. Інституціоналізація цифрових каналів комунікації дозволяє зменшити фізичну залежність підприємств від державних органів, що особливо важливо в умовах переміщення бізнесу, тимчасової окупації окремих територій та руйнування об'єктів адміністративної інфраструктури.

Онлайн-реєстрація фізичних осіб-підприємців і товариств з обмеженою відповідальністю створює можливість започаткування бізнесу без особистого відвідування державних установ, істотно скорочує часові витрати, зменшує транзакційні витрати та мінімізує потенційні корупційні ризики. Цифровий формат реєстраційних процедур також забезпечує інклюзивність підприємницької діяльності, відкриває ширші можливості для започаткування власної справи внутрішньо переміщеними особами, ветеранами та громадянами, які перебувають за межами постійного місця проживання. З іншого боку, електронні ліцензії та дозволи сприяють підвищенню прозорості дозвільної системи, автоматизації ухвалення рішень і стандартизації процедур, що формує більш передбачуване регуляторне середовище та знижує адміністративний тиск на бізнес.

Автоматизація податкових сервісів (електронне подання звітності, дистанційна сплата податків і доступ до електронного кабінету платника) оптимізує процес адміністрування податкових зобов'язань, підвищує дисципліну сплати податків та сприяє детінізації економіки. Електронний документообіг, у свою чергу, забезпечує безперервність господарських операцій, можливість дистанційного укладання договорів, збереження цифрових архівів та інтеграцію з внутрішніми системами управління підприємств. У сукупності зазначені механізми формують основу цифрової взаємодії бізнесу та держави як каталізатора економічного відновлення та підвищення інституційної довіри.

Цілі регулювання	Інструменти регулювання	Засоби регулювання
Мінімізація фізичних контактів, пришвидшення адміністративних процедур, забезпечення безперервності діяльності	Цифрові державні сервіси для бізнесу (e-урядування)	<ul style="list-style-type: none"> ✓ онлайн-реєстрація ФОП і ТОВ; ✓ електронні ліцензії та дозволи; ✓ автоматизовані податкові сервіси; ✓ електронний документообіг;
Стимулювання впровадження ERP, CRM, хмарних сервісів, кіберзахисту	Фінансова підтримка цифрової трансформації бізнесу	<ul style="list-style-type: none"> ✓ гранти на цифровізацію; ✓ компенсація витрат на IT-рішення; ✓ пільгові кредити; ✓ державні ваучери на IT-консалтинг;
Забезпечення безперервності бізнес-процесів навіть в умовах обстрілів	Розвиток цифрової інфраструктури	<ul style="list-style-type: none"> ✓ розширення широкосмугового доступу до інтернету; ✓ підтримка Starlink та альтернативних каналів зв'язку; ✓ розвиток дата-центрів і хмарної інфраструктури;
Протидія кібератакам, що є частиною гібридної війни	Кібербезпека та захист даних	<ul style="list-style-type: none"> ✓ державні програми аудиту кібербезпеки МСП; ✓ субсидування впровадження систем захисту; ✓ створення центрів реагування на інциденти;
Інтеграція українських підприємств у глобальні ринки	Підтримка цифрового експорту та e-commerce	<ul style="list-style-type: none"> ✓ державна підтримка виходу на маркетплейси; ✓ експортні онлайн-платформи; ✓ цифрові торговельні місії; ✓ електронні сертифікати походження;
Підвищення цифрових компетентностей підприємців і працівників	Освітні та перекваліфікаційні цифрові програми	<ul style="list-style-type: none"> ✓ безкоштовні онлайн-курси; ✓ сертифікаційні програми з цифровізації; ✓ програми перекваліфікації для ВПО та ветеранів; ✓ навчання цифровому менеджменту.

Рис. 1. Інструментарій державної політики розвитку підприємництва засобами цифровізації бізнес-процесів в умовах повномасштабної війни

Джерело: авторська розробка.

Водночас повномасштабна війна спричинила значні втрати виробничих потужностей, активів і логістичних можливостей підприємств, що суттєво обмежило їхню інвестиційну спроможність щодо впровадження цифрових технологій. За таких умов держава має відігравати більш активну роль у фінансовому стимулюванні цифрової трансформації, формувати комплекс інструментів прямої та непрямої підтримки. Гранти на цифровізацію можуть спрямовуватися на впровадження систем управління ресурсами підприємства (ERP), систем управління взаємовідносинами з клієнтами (CRM), автоматизацію виробничих і логістичних процесів, створення електронних торговельних платформ та інтеграцію з міжнародними платіжними сервісами. Компенсація частини витрат на придбання IT-рішень дозволяє знизити фінансовий бар'єр входу для малого та середнього бізнесу, стимулює модернізацію управлінських і операційних процесів.

Особливої актуальності в умовах воєнної нестабільності набуває впровадження хмарних технологій, які забезпечують дистанційний доступ до бізнес-систем, резервне збереження даних, масштабованість цифрових сервісів та безперервність функціонування підприємств незалежно від фізичного місця розташування.

Пільгове кредитування в межах державних програм підтримки підприємництва може бути орієнтоване на довгострокові інвестиції в цифрову інфраструктуру підприємств, серверне обладнання, системи кіберзахисту та програмне забезпечення. На нашу думку, впровадження державних ваучерів на IT-консалтинг створює умови для залучення професійної експертизи щодо розроблення стратегій цифрової трансформації, аудиту бізнес-процесів і впровадження інноваційних моделей управління. Тоді як комплексність фінансових інструментів створює мультиплікативний ефект для зростання продуктивності праці, підвищення якості управлінських рішень, розширення каналів збуту та посилення конкурентних позицій українських підприємств на внутрішньому й зовнішніх ринках.

Додамо, що не менш важливим напрямом державної політики є розвиток цифрової інфраструктури, яка забезпечує технічну основу для функціонування електронної економіки. Руйнування телекомунікаційних мереж та енергетичних об'єктів унаслідок бойових дій актуалізує потребу у розширенні широкосмугового доступу до мережі Інтернет, зокрема у сільських, прикордонних і прифронтових регіонах. Підтримка використання супутникових технологій, зокрема сервісу Starlink, забезпечує альтернативні канали зв'язку та підтримує безперервність операцій навіть у разі пошкодження наземної інфраструктури. Розвиток дата-центрів і хмарних рішень підвищує рівень збереження даних, масштабує бізнес та інтегрує в глобальні цифрові екосистеми, що є критично важливим для забезпечення стійкості підприємницької діяльності в умовах воєнної турбулентності.

У контексті гібридного характеру сучасної війни особливої ваги набувають питання кібербезпеки та захисту даних, оскільки кіберпростір перетворюється на одну з ключових сфер протистояння. Зростання кількості кібератак на державні інформаційні системи та приватний сектор вимагає формування системного підходу до забезпечення кіберстійкості малого та середнього бізнесу. Державні програми аудиту кібербезпеки ідентифікують вразливість в інформаційних системах підприємств та слугують інформаційною базою для формування рішень з їх усунення, а субсидування впровадження сучасних засобів захисту (антивірусного програмного забезпечення, систем резервного копіювання, багатофакторної аутентифікації та шифрування даних) знижує ймовірність втрати критично важливої інформації. Створення центрів реагування на кіберінциденти забезпечує оперативну координацію між державними структурами та бізнесом, сприяє своєчасному виявленню, локалізації та нейтралізації кіберзагроз.

Використання хмарних платформ дозволяє підприємствам оперативно відновлювати доступ до інформаційних ресурсів після кібератак або руйнування локальної IT-інфраструктури, що суттєво підвищує рівень економічної стійкості бізнесу.

Втрата частини внутрішнього ринку через окупацію територій, руйнування логістики та міграційні процеси обумовлює необхідність активного розвитку цифрового експорту та електронної комерції як альтернативних каналів збуту продукції та послуг. Вважаємо, що державна підтримка виходу підприємств на міжнародні маркетплейси, створення експортних онлайн-платформ і проведення цифрових торговельних місій сприяють інтеграції українського бізнесу у глобальні ланцюги створення вартості. Електронні сертифікати походження товарів і цифровізація митних процедур спрощують міжнародну торгівлю, зменшують часові витрати та підвищують довіру іноземних партнерів до українських виробників, а розвиток e-commerce компенсує втрати внутрішнього попиту, формує передумови для диверсифікації експортних напрямів і зменшення залежності від окремих ринків.

Ключовим елементом успішної цифрової трансформації є розвиток людського капіталу та формування належного рівня цифрових компетентностей серед підприємців і працівників. Забезпечення доступу до безкоштовних онлайн-курсів, програм підвищення кваліфікації та сертифікаційних програм у сфері цифровізації, кібербезпеки, управління проектами, електронної комерції підвищує адаптивність бізнесу до нових умов господарювання. Особливої актуальності набувають програми перекваліфікації для внутрішньо переміщених осіб і ветеранів, які можуть стати основою для створення нових підприємств та активізації підприємницької ініціативи. Навчання цифровому підприємництву формує культуру інноваційності, гнучкості та стратегічного мислення, слугує визначальними чинниками стійкості економіки в умовах тривалої воєнної нестабільності.

Саме так системна реалізація інструментів державної політики цифровізації бізнес-процесів сприяє формуванню комплексної моделі підтримки підприємництва, орієнтованої на підвищення стійкості, конкурентоспроможності та інтегрованості української економіки у глобальний цифровий простір навіть в умовах повномасштабної війни.

Додамо, що інструменти державної політики розвитку підприємництва засобами цифровізації бізнес-процесів в умовах повномасштабної війни мають комплексний і взаємодоповнюючий характер. Поєднання цифрових державних сервісів, фінансових стимулів, інфраструктурної підтримки, кіберзахисту, розвитку цифрового експорту та освітніх програм формує цілісну екосистему цифрової економіки. Вважаємо, що реалізація визначених інструментів сприятиме підвищенню стійкості підприємницького сектору, збереженню робочих місць, відновленню економіки та інтеграції України до глобального цифрового простору.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Цифровізація бізнес-процесів в умовах повномасштабної війни слугує не лише інструментом модернізації підприємницької діяльності, а стратегічним чинником забезпечення економічної стійкості держави. Запровадження цифрових державних сервісів, зокрема через платформу Дія, суттєво зменшує адміністративні бар'єри, скорочує трансакційні витрати та формує прозоре регуляторне середовище, здатне функціонувати навіть в умовах територіальної дестабілізації та переміщення суб'єктів господарювання. Електронна реєстрація бізнесу, цифрові ліцензії, автоматизовані податкові сервіси та електронний документообіг забезпечують безперервність господарської діяльності та підвищують рівень довіри до державних інституцій.

Фінансова підтримка цифрової трансформації підприємств є критично необхідною в умовах втрати активів, скорочення доходів і підвищення ризиків господарювання. Інструменти грантового фінансування, компенсації витрат на ІТ-рішення, пільгового кредитування та державних ваучерів на ІТ-консалтинг створюють умови для впровадження сучасних цифрових технологій, автоматизації управлінських процесів і підвищення продуктивності праці. Комплексне застосування цих механізмів формує мультиплікативний ефект, що проявляється у зростанні конкурентоспроможності суб'єктів підприємництва, особливо малого та середнього бізнесу, та його здатності адаптуватися до воєнних викликів.

Розвиток цифрової інфраструктури та посилення кібербезпеки є базовими передумовами функціонування цифрової економіки в умовах гібридних загроз. Розширення ширококутового доступу до Інтернету, підтримка альтернативних каналів зв'язку, зокрема із використанням технологій Starlink, а також розбудова дата-центрів і хмарної інфраструктури забезпечують безперервність бізнес-процесів. Водночас державні програми аудиту кібербезпеки, субсидування впровадження систем захисту даних та створення центрів реагування на кіберінциденти підвищують рівень кіберстійкості підприємницького сектору і це необхідна умова стабільності економічних процесів у період воєнної турбулентності.

Хмарні технології формують основу сучасної цифрової екосистеми підприємництва, забезпечуючи мобільність бізнес-процесів, гнучкість управління та інтеграцію українських підприємств у глобальне цифрове середовище.

Крім того, розвиток цифрового експорту, електронної комерції та освітніх програм у сфері цифрових компетентностей формує довгострокові передумови для структурної трансформації економіки. Підтримка виходу на міжнародні маркетплейси, цифровізація торговельних процедур і впровадження електронних сертифікатів походження товарів сприяють інтеграції українського бізнесу у глобальні ринки. Паралельно реалізація програм цифрової освіти та перекваліфікації забезпечує формування людського капіталу, здатного ефективно використовувати сучасні технології. Відтак, запропонований інструментарій державної політики має системний характер і спрямований на підвищення стійкості, адаптивності та інноваційності підприємництва в умовах повномасштабної війни.

Перспективи подальших наукових досліджень у цій сфері стосуються розробки методології аналізування стану економічної мобільності вітчизняного бізнесу в умовах критично високого рівня макроекономічної нестабільності.

Література

1. Андронік О. Л. Вплив оподаткування на розвиток малого та середнього підприємництва в Україні. *Економіка і організація управління*. 2020. № 3(39). С. 144-154.
2. Бавико О. Є. Необхідність державного регулювання підприємництва та механізми його здійснення. *Ефективна економіка*. 2017. № 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5985>.
3. Багорка М. О., Білоткач М. О. Диверсифікація як фактор підвищення ефективності діяльності підприємств в сучасних умовах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. № 10. С. 17–21.
4. Васильців Т. Г., Виговський О. О. Аналізування форми та видів економічного механізму стимулювання розвитку та мобільності малого і середнього бізнесу регіону в умовах євроінтеграції України. *Modelling The Development of Economic Systems*. 2025. № 1. С. 388-393.
5. Васильців Т. Г., Виговський О. О. Методико-прикладні положення економічної мобільності як умови забезпечення економічної безпеки підприємств у кризових умовах. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2023. №5 (322). С. 152-156.
6. Грановська І. В. Сучасний стан розвитку оподаткування малого бізнесу в Україні. *Економіка та підприємництво*. 2021. № 3. <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2021-3-18>.
7. Князевич А. О. Організаційно-правові основи регулювання процесів релокації українських підприємств в умовах війни. *Економіка та держава*. 2022. № 8. С. 9–14.
8. Малик І. П., Мохонько Г. А. Розвиток малого та середнього бізнесу в Україні. *Економічний вісник Національного технічного університету України «КПІ»*. 2012. Вип. 9. С. 29–34.
9. Міца В. В. Розвиток інфраструктури підтримки малого підприємництва в регіоні (на прикладі Закарпатської області). *Науковий вісник Херсонського державного університету: Серія Економічні науки*. 2018. Том 4, № 30. С. 41-44.

10. Портянко Т. М., Кучеренко В. С. Роль плану забезпечення безперервності бізнесу під час впровадження комп'ютеризованих систем на фармацевтичних підприємствах. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: технічні науки. 2020. № 2. Том 31(70). Ч. 1. С. 152–156.

11. Скорик Г. І., Барінов В. В., Тревого О. І. Ефективність функціонування та перспективи розвитку малого підприємництва в Україні. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2008. Вип. 6. С. 12–21.

12. Ткаченко Т. П., Коляденко І. І. Особливості розвитку малого підприємництва в Україні. *Сучасні проблеми економіки і підприємництва*. 2016. Вип. 18. С. 152–158.

References

1. Andronik, O. L. (2020). The impact of taxation on the development of small and medium-sized businesses in Ukraine. *Economics and Management Organization*, no. 3(39), pp. 144–154.

2. Bavyko, O. Ye. (2017). The necessity of state regulation of entrepreneurship and mechanisms of its implementation. *Efficient Economy*, no. 12. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5985>.

3. Bahorka, M. O., Bilotkach, M. O. (2009). Diversification as a factor of increasing enterprise efficiency in modern conditions. *Investments: Practice and Experience*, no. 10, pp. 17–21.

4. Vasylytsiv, T. G., Vyhovskyi, O. O. (2025). Analysis of forms and types of economic mechanisms for stimulating the development and mobility of small and medium-sized businesses in the region under Ukraine's European integration. *Modelling the Development of Economic Systems*, no. 1, pp. 388–393.

5. Vasylytsiv, T. G., Vyhovskyi, O. O. (2023). Methodological and applied provisions of economic mobility as a condition for ensuring enterprise economic security in crisis conditions. *Bulletin of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*, no. 5(322), pp. 152–156.

6. Hranovska, I. V. (2021). The current state of small business taxation development in Ukraine. *Economics and Entrepreneurship*, no. 3. <https://doi.org/10.32840/1814-1161/2021-3-18>.

7. Kniazevych, A. O. (2022). Organizational and legal foundations for regulating relocation processes of Ukrainian enterprises under wartime conditions. *Economy and State*, no. 8, pp. 9–14.

8. Malyk, I. P., Mokhonko, H. A. (2012). Development of small and medium-sized businesses in Ukraine. *Economic Bulletin of the National Technical University of Ukraine "KPI"*, iss. 9, pp. 29–34.

9. Mitsa, V. V. (2018). Development of infrastructure for supporting small entrepreneurship in the region (the case of Zakarpattia region). *Scientific Bulletin of Kherson State University. Economic Sciences Series*, vol. 4, no. 30, pp. 41–44.

10. Portianko, T. M., & Kucherenko, V. S. (2020). The role of business continuity planning during the implementation of computerized systems at pharmaceutical enterprises. *Scientific Notes of V. I. Vernadsky Taurida National University. Series: Technical Sciences*, no. 2, vol. 31(70), part 1, pp. 152–156.

11. Skoryk, H. I., Barinov, V. V., Trevoho, O. I. (2008). Efficiency of functioning and prospects for the development of small entrepreneurship in Ukraine. *Socio-Economic Problems of the Modern Period of Ukraine*, issue 6, pp. 12–21.

12. Tkachenko, T. P., Koliadenko, I. I. (2016). Features of small entrepreneurship development in Ukraine. *Modern Problems of Economics and Entrepreneurship*, issue 18, pp. 152–158.